Vihreä kasvu
Minna Ojanperä

4.10.2022

Eduskunnan ympäristövaliokunnalle

Asia: HE 154/2022 vp. Eduskunnan esitys eduskunnalle talousarvioksi vuodelle 2023. Pääluokka 35: ympäristön- ja luonnonsuojelu.

Elinkeinoelämän keskusliitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle talousarvioksi vuodelle 2023 ja toteaa pääluokka 35:n (ympäristö- ja luonnonsuojelu) osalta seuraavaa:

Ympäristöministeriön hallinnonalalle ehdotetaan määrärahoja yhteensä 336,4 milj. euroa, joka on n. 8 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2022 varsinaisessa talousarviossa. Pääluokan määrärahoista ympäristöhallinnon toimintamenojen osuus on 22 %, ympäristön ja luonnonsuojelun 55 % sekä yhdyskuntien, rakentamisen ja asumisen 23 %. Valtion asuntorahastosta ehdotetaan lisäksi 287 milj. euroa asuntorahoitukseen liittyviin avustuksiin.

Vuonna 2023 jatketaan toimenpiteitä luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen pysäyttämiseksi. Luonnonsuojelualueverkoston tilaa parannetaan jatkamalla Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman (METSO) toteutusta sekä Helmi-elinympäristöohjelman toimeenpanoa. EU:n biodiversiteettistrategian edellyttämien kansallisten sitoumusten toimeenpano käynnistetään. Toteutetaan Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön strategiaa ja toimintaohjelmaa. Luonnonsuojelun määrärahataso alenee v. 2023 n. 24 milj. eurolla, mutta hallituskauden alkuun verrattuna lisäys ympäristöministeriön hallinnonalalla on 50,6 milj. euroa.

Vesiensuojelun tehostamisohjelmaa jatketaan tukemalla vaikuttavien ja kustannustehokkaiden vesien- ja merenhoidon toimenpiteiden toimeenpanoa eri tahojen yhteistyönä 24 milj. euron määrärahalla.

Ympäristölupien ja ympäristöllisten arviointien käsittelyä tehostetaan. Tavoitteena on, että investointihankkeiden ympäristöä koskevat lupa- ja arviointimenettelyt etenevät sujuvasti ympäristönsuojelun korkeasta tasosta tinkimättä. Valtakunnallisen kiertotalouden edistämisohjelman toteuttamiseen varataan 1 milj. euroa.

Suomen ympäristökeskuksen tutkimusresursseja ehdotetaan vahvistettavan 1 milj. euron lisärahoituksella. Ilmastolaissa säädettäisiin kunnalle velvoite laatia ilmastosuunnitelma, joiden laatimisen tukeen kunnille ehdotetaan 2,6 milj. euroa.

Nivalan alueella sijaitsevan Hituran kaivosalueen sulkemistoimenpiteisiin ehdotetaan 2 milj. euron lisärahoitusta. Pilaantuneiden maa-alueiden kunnostamiseen ehdotetaan 1 milj. euron lisäystä. Ravinteiden kierrätyksen tukiin ehdotetaan 31 milj. euroa. Tarkoituksena on tukea erityisesti Suomen ravinne- ja energiaomavaraisuutta parantavia hankkeita, joissa kehitetään ja otetaan käyttöön yhdyskuntien jätevesien ja sivuvirtojen hyödyntämätön ravinnepotentiaali sekä parannetaan jätevesien käsittelyn energiatehokkuutta.

EK pitää erittäin tärkeänä, että ympäristölupien ja ympäristöllisten arviointien käsittelyä tehostetaan. Investointihankkeiden ympäristöä koskevien lupa- ja arviointimenettelyjen tulee edetä sujuvasti ympäristönsuojelun tasosta tinkimättä. EK huomauttaa, että talousarvioesityksessä ei esitetä varoja nykytilanteen parantamiseen. Aluehallintovirastoissa ympäristölupien käsittelyajat

ovat EK:n kesäkuussa 2022 julkaiseman selvityksen mukaan yli 400 vuorokautta. Kun lupaprosessien käsittelyaikoihin lasketaan maankäytön suunnittelu- ja lupaprosessit, ympäristövaikutusten arviointi, ympäristö- ja muut tarvittavat luvat sekä mahdollinen muutoksenhaku, voidaan todeta, että investointihankkeiden läpivienti ympäristöllisten hallintomenettelyjen läpi kestää vuosia.

EK toteaa, että investointihankkeiden lupamenettelyjen merkittävä sujuvoittaminen ja ennakoitavuuden parantaminen edellyttää lainsäädäntömuutoksia sekä muutoksia ympäristöhallinnon viranomaisrakenteeseen tulevalla hallituskaudella. Turvallisuusympäristön muutos sekä käynnissä oleva energiakriisi on asettanut Suomen ympäristölainsäädäntöön perustuvat hallinnolliset suunnittelu- ja lupajärjestelmät tilanteeseen, jossa hankkeet tulee viedä läpi ennennäkemättömällä nopeudella ympäristönsuojelun tasosta tinkimättä.

Luonnonsuojelun osalta EK toteaa kannattavansa METSO ja Helmi -ohjelmien toimeenpanoa myös tulevana vuonna.

Kunnioittavasti

Minna Ojanperä
johtava asiantuntija